

Aluehallitus 25.5.2026

Vastauksen antaminen varavaltuutettu Aintilan sekä 26 muun aluehallitukselle osoittamaan kysymykseen koskien lasten ja nuorten hammashoitoa (AV)

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Mustakari-Ilovuori Anu
Liinavuori Arja

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää antaa seuraavan vastauksen aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen:

Lasten ja nuorten säännölliset suun terveystarkastukset ovat keskeinen osa ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa ja varmistavat, että mahdolliset ongelmat havaitaan ajoissa. Lapsilla ja nuorilla hampaisto ja purenta ovat vasta kehittymässä, ja varhainen tunnistaminen auttaa ehkäisemään myöhempää hoidon tarvetta. Ennaltaehkäisevien palvelujen oikea-aikaisuus on myös keskeinen keino kaventaa sosioekonomisia ja alueellisia terveyseroja, joita esiintyy myös suun terveydessä. Hyvinvointialueen käynnistyessä havaittiin, että lasten ja nuorten tarkastusten järjestämiskäytännöt ja hoitoon pääsy vaihtelivat alueittain, ja paikoin toteutumisessa oli haasteita. Tämän vuoksi suun terveydenhuollossa on tehty useita toimenpiteitä, ja tilanne on alkuvuosiin verrattuna monin osin parantunut.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä lasten suun terveydentilan edistäminen ja seuranta. Tähän kuuluvat suun terveystarkastukset määräajoin ja yksilöllisen tarpeen mukaan sekä tarvittava hoito. Lisäksi hyvinvointialueen tulee järjestää opiskeluterveydenhuoltoon kuuluva suun terveydenhuolto. Valtioneuvoston 1.2.2026 voimaan tulleen päivitetyn asetuksen neuvolapalveluista sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta (93/2026) mukaan suun terveystarkastus tulee järjestää 1, 3, 5, 7, 9, 12 ja 15 vuoden iässä. Näistä 7-, 9-, 12- tai 15-vuotiaan tarkastuksista vähintään yhden tulee olla hammaslääkärin tekemä. (Aiemmin ikäluokat olivat 1-2-, 3-4- ja 5-6-vuotiaat, 1., 5. ja 8. luokkalaiset sekä tarvittaessa 17-vuotiaat.)

Hyvinvointialueen suun terveydenhuollossa kaikki lain edellyttämät ikäluokat sekä yksilöllisen tarpeen perusteella tarkastusta tarvitsevat lapset ja nuoret kutsutaan hammastarkastukseen. Tarkastus tehdään lähialueen hammashoitolassa tai järjestetään kouluilla pop-up-toimintana. Käytettävissä olevan raportointitiedon perusteella lakisääteisten tarkastusten kattavuus on etenkin kouluikäisissä hyvä. Alle kouluikäisissä kattavuus paranee iän myötä. Arviomme mukaan esimerkiksi Espoon, Kirkkonummen ja Raaseporin 1. luokkalaisista kaikki ovat vuonna 2025 käyneet tarkastuksessa, kun tarkastettujen asiakkaiden määriä verrataan ikäluokan kokoon ja huomioidaan, että 1. luokkalainen on voinut olla tarkastuksen ajankohtana 6-, 7- tai 8-vuotias. Muiden kuntien osalta vastaavia lukuja ei vielä ole saatavilla aiemmin käytössä olleiden potilastietojärjestelmien takia, mutta merkittäviä poikkeamia ei ole havaittu. Lasten tarkastusten raportointia kehitetään osana suun terveydenhuollon raportoinnin kokonaisuutta.

Lasten kutsujen lähettämässä ei tällä hetkellä ole viiveitä. Kutsu lähetetään noin kuukautta ennen suunniteltua tarkastusajankohtaa. Seurantamme mukaan valtaosa ajoista varataan jo ensimmäisen kutsun perusteella. Jos huoltaja ei kuitenkaan varaa aikaa, kutsuja lähetetään yhteensä kolme.

Viive kutsun lähettämisen ja ajanvarauksen välillä vaihtelee. Viiveeseen vaikuttavat esimerkiksi postin kulun nopeus, huoltajien reagointinopeus kutsuun sekä toivottu ajankohta. Lakisääteisten tarkastusten järjestäminen kouluilla pop-up-toimintana tapahtuu lukukausien aikana ja tarkastukset kootaan koulukohtaisesti samaan ajankohtaan.

Aikojen riittävyttä seurataan säännöllisesti sekä alueilla että keskitetyssä ajanvarauksessa, ja tarvittaessa aikoja järjestetään ja avataan lisää. Ennen kutsujen lähettämistä varmistetaan ajanvarauskirjoista, että varattavissa olevia aikoja on lähialueella kutsuja vastaava määrä. Aikojen saatavuudessa voi tulla alue- ja hammashoitolakohtaisia eroja esimerkiksi sairauspoissaolojen vuoksi. Aikoja on tällä hetkellä saatavilla tarkastukseen hammaslääkärille noin 2–5 viikon, suuhygienistille noin 1–8 viikon ja terveyden edistämisen hammashoitajille noin 1–3 viikon kuluessa, vaikka lähestyvä kesälomakausi vähentää hieman tarjontaa.

Hyvinvointialue varmistaa lasten ja nuorten suun terveydenhuollon yhdenvertaisuuden seuraamalla resurssitarvetta ja palvelun saatavuutta sekä hyvinvointialueetasolla että alueittain osana toiminnan ja talouden jatkuvaa seurantaa. Palvelutasoa turvataan koko hyvinvointialueella samoilla toimintaperiaatteilla ja seurantakriteereillä. Seurannan perusteella tunnistetaan alueelliset erot (esimerkiksi tarkastusten toteutuminen) ja kohdennetaan tarvittaessa lisäresursseja tai lisäaikoja niille alueille ja ikäryhmille, joissa viiveitä uhkaa syntyä. Resursointiin voidaan tehdä muutoksia myös nopealla aikataululla esimerkiksi allokoimalla olemassa olevaa resurssia

Toimivilla ja oikein kohdennetuilla lasten ja nuorten suun terveydenhuollon palveluilla ja ennaltaehkäisevällä työllä parannamme alueen asukkaiden terveyttä, vähennämme tulevaisuuden palvelujen tarvetta ja ehkäisemme sosiaalista sekä alueellista eriytymistä. Vaikka tilanne on hyvinvointialueen alkuajoista parantunut, lasten ja nuorten suun terveydenhuollon palvelujen kehittäminen on edelleen yksi keskeisistä kehittämiskohteista.

Lisäksi aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen tiedoksi, ja
1. todeta aluehallitukselle osoitetun kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Selostus

Valtuutettu Aintila sekä 26 muuta valtuutettua osoittivat aluevaltuuston kokouksessa 28.4.2026 § 33 aluehallitukselle kysymyksen koskien lasten ja nuorten hammashoitoa.

Toimivalta

Hallintosäännön 27 §:n mukaan valtuutetut voivat osoittaa aluehallitukselle kysymyksen hyvinvointialueen tai hyvinvointialuekonsernin hallintoa koskevasta asiasta.

Jos kysymyksen on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, aluehallituksen on annettava vastauksensa kysymykseen viimeistään siinä kokouksessa, joka yhdeksän viikon kuluttua kysymyksen aluevaltuuston sihteerille antamisesta ensiksi pidetään, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu vielä antaa. Kysymys ja siihen annettu vastaus tai ilmoitus vastauksen antamatta jättämisen syystä on otettava aluevaltuuston kokouksen esityslistalle.

Liitteet

- 1 Varavaltuutettu Aintilan sekä 26 muun aluehallitukselle osoittama kysymys koskien lasten ja nuorten hammashoitoa

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

valtuustokysymyksen jättäjä, palvelualuejohtaja, palvelulinjajohtaja

Päätöshistoria